

A MAGY. TUD. AKADEÉMIA HADTÖRTÉNELMI BIZOTTSÁGÁBÓL.

A bizottság 1910-ben történt újból való megalakulása óta, folyóiratát a Hadtörténelmi közleményeket már harmadik évfolyamában adja ki.

A bizottságot a m. kir. honvédelmi miniszter nagylelkűen támogatja. E célból évenként 7000 koronát és 1200 koronát előfizetési díj czímén bocsájt az Akadémia, illetőleg a Hadtörténelmi bizottság rendelkezésére. Ezen kívül 1910-ben 100 darab császári aranyat és 1911-ben 3000 koronát utalványozott pályadíjak kifizetésére.

Bizottságunk folyó ügyei elintézése céljából 1910-ben három bizottsági és két albizottsági, 1911-ben pedig két bizottsági és egy albizottsági ülést tartott. Az előadó 1910-ben 550 és 1911-ben 370 ügyszámot intézett el.

Folyó ügyein kívül a bizottság tagjai részint az Akadémia, részint a Honvédelmi miniszter úr által hozzá utalt és beküldött műveket bíráltak meg.

Felkérésünk folytán a Honvédelmi miniszter úr *Pilch Jenő* honvéd századost és nosziczi *Thurzó Kálmán* honvéd főhadnagyot a hadtörténelmi kutatás és írói hivatáshoz szükséges tudomány és gyakorlati jártasság elsajátítása végett két évre rendkívüli hallgatókként a budapesti kir. tudomány egyetemre küldte ki.

A bizottság legutóbbi ülésében, tekintettel az előadó szerkesztő, *Dr. Szendrei János* miniszteri tanácsos nagy hivatali elfoglaltságára, mellé segédszerkesztőül *Pilch Jenő* századost kérte föl.

Bizottságunk az Akadémia legutóbbi nagygyűlésén újra választatván, jelenleg a következő tagokból áll:

Elnök: Rónai Horváth Jenő cs. és kir. altábornagy, tiszteleti tag.

Előadó: Dr. Szendrei János.

Tagok: Angyal Dávid. Ballagi Aladár. Békefi Remig. (Zircz). Borovszky Samu. Csánki Dezső. Fejérpataky László. br. Forster Gyula. Károlyi Árpád. (Bécs). Komáromy András. Márki Sándor. (Kolozsvár). Nagy Géza. br. Nyáry Jenő. Ortvay Tivadar. Tagányi Károly. Takáts Sándor. Thallóczy Lajos. (Bécs).

Segédtagok: Breit József m. kir. honvéd ezredes. (Miskolcz). Gabányi János honvéd százados, Gyalokay Jenő cs. és kir. tüzér százados. (Nagyvárad). Pilch Jenő honvédszázados, sárói Szabó Lajos honvéd őrnagy, Vágó Ignác honvéd őrnagy.

Magyar tárcsapais a XVI-ik századból, a madridi Armeria Reale fegyvergyűjteményben.

PÁLYÁZAT.

I.

A Magyar Tudományos Akadémia a következő pályázatot hirdeti :
**Irassék meg az állandó hadsereg története I. Lipót korától
Mária Terézia haláláig.**

Jutalma a m. kir. honvédelmi miniszter adományából 100 darab császári arany.

Határnap 1912 szeptember 30.

A jutalom csak abszolút becsű műnek ítéltetik oda. A munkát szerző tartozik kiadni, ha ezt egy év lefolyása alatt nem teszi, a tulajdonjog az Akadémiára száll.

Minden rendű pályairat a fenn kitett határnapig a M. Tud. Akadémia főtitkári hivatalához címelve (tehát nem a főtitkár neve alatt) küldendő; azontúl semminemű ily munka el nem fogadtatik.

A pályaműnek külső borítékára feltűnő helyen, úgyszintén a jeligés levélre is ráírandó, hogy mely pályázatra küldetik be.

A pályamű idegen kézzel, lehetőleg géppel, tisztán és olvashatóan írva, lapszámozva, kötve legyen. Oly pályamunkák, melyek e feltételeknek nem felelnek meg, nem fogadtatnak el, illetőleg mellőzöttek.

A szerző nevét, polgári állását és lakhelyét tartalmazó pecsétes levélen ugyanazon jelige álljon, mely a pályamű homlokán. A pecsétes levélben netalán feljegyzett kikötések, feltételek s általában az itt jelzett szokásos eljárástól kívánt eltérések tekintetbe nem vétethetnek.

Álnév alatt pályázóknak a jutalom ki nem adatik.

Ha a jeligés levél felbontása után kitetszenék, hogy a munka saját kézírása a szerzőnek, műve a jutalomtól esik.

A jutalmat nem nyert pályamunkák kézíratai az Akadémi levéltárában maradnak s csak engedély mellett másolhatók le az Akadémia helyiségében.

A kitűzött feladatra mindenrendű akadémiai tagok is pályázhatnak.

Egyébiránt bármely, ha csak formai kelléknek is elhanyagolása elejti a szerzőt a jutalomtól.

II.

A «Hadtörténelmi Közlemények» szerkesztősége a következő pályázatokat hirdeti:

Irassék meg:

1. Valamely magyarországi régi vár története, hadi és műleírása.

2. Fogarasi Nádasdy Ferencz gróf tábornagy, a Mária Terézia rend nagykeresztes vitézének élet és jellemrajza, katonai pályafutásának beható, részletes ismertetésével.

3. A magyar történelemnek a honfoglalás korától Mária Terézia koráig terjedő időszakából vett valamely szabadon választandó hadtörténelmi eseménye.

4. Valamely magyar csapat, fontosabb hadi vállalatának, vagy harcának az újabbkori katonai tudomány színvonalának megfelelő és vázlatrajzokkal kísért részletes leírása, melynek tárgya választható Mária Terézia vagy I. Napoleon korszakának háborúiból; a XIX-ik századi olaszországi hadjáratokból, vagy az 1864., 1866, és 1878/9. évi háborúk idejéből.

5. Megirandó a kaszárnyák számára szánt s a magyar hadtörténelemből vett tárgyú két fali kép tervezete, mely magyar harcosok hősiés viselkedését felemelő és nevelő célzattal tüntesse fel. Az illető hadtörténelmi események részletes leírása mellett gondosan egybegyűjtendő a festő számára szükséges adatok, mint az általános harc helyzet az esemény színhelyének rajzai és felvételei, a szereplő személyek, az akkori felszerelés, egyenruházat és fegyverzet képei, vagy pontos leírása s a tárgyra vonatkozó történelmi források és irodalom.

A két kép tárgya a 3. és 4. szám alatti pályázatok korából veendő.

Minden egyes pályamű jutalma a *M. kir. honvédelmi miniszter úr adományából 500—500 korona.*

Határidő 1912 szeptember 30.

A pályamunkákat a M. Tud. Akadémia hadtörténelmi bizottsága kebeléből kiküldött bizottság bírálja meg.

A jutalmazott pályaművek a Hadtörténelmi Közleményekben adatnak ki, s a pályadíjon kívül ezen folyóiratnál szokásos díjazásban is részesülnek.

A beérkezett pályamunkák közül esetleg a nem jutalmazottak is kiadatnak a Hadtörténelmi Közleményekben, ha a bíráló bizottság azokat megfelelőknek találja.

A pályamunkák lehetőleg írógéppel, vagy idegen kézzel, könnyen olvasható írással, félvekre, törtoldalakra s a papirosnak csak egyik lapjára írva, jeligével és az író nevét rejtő ugyanazon jeligével ellátott lepecsételt boríték melléklésével a Hadtörténelmi Közlemények szerkesztőségéhez küldendők be.

Álnév alatt pályázóknak a jutalom ki nem adatik.

Ha a jeligés levél felbontása után kitetszenék, hogy a munka saját kézírása a szerzőnek, műve a jutalomtól esesik.

KÉPEK JEGYZÉKE

AZ ELSŐ FÜZETHEZ.

I. Önálló képek.

	<i>Lap</i>
1. Gróf Gyulai Ferencz arczképe. A marosnémeti gr. Kunn-kastélyban levő eredeti után	1
2. Esztergom a XVI. században. <i>Houfnagel G.</i> 1595-iki rézmetszete után, mely <i>Braun: Urbium præcipuarum mundi Theatrum</i> című műve V. kötetének 293. lapján jelent meg	93

II. Szöveggépek.

1. Római őrtorony Krivádiánál, Hunyadmegyében. <i>Szilágyi S.:</i> A magyar nemzet története I. k. CLXXV. lapjáról	7
2. Szarmata lovas. Traján császár diadaloszlopáról. <i>Robert von Spulart</i> Kostum der barbarischen Nationen. Wien, 1797. Tab. 33. Fig. 57 után	15
3. Jazyg harczosok	21
4. Jazyg harczosok. Traján császár diadaloszlopáról	23
5. Kelnek várának alaprajza	43
6. A kelneki vár	45
7. A kelneki vár távlati képe	47
8. A kelneki vár udvara	51
Az 5—8. számú képek <i>Halaváts Gyula</i> fényképi fölvételei után készültek.	
9. Tisztek gyakorlata Savoyai Jenő herceg idejében	115
10. Gyalogos káplárok gyakorlata Savoyai Jenő herceg idejében	115
11. Gránátosok fegyverfogásai Savoyai Jenő herceg idejében	117
12. Gránátdobás Savoyai Jenő herceg idejében	117
A 9—12. kép a <i>Mitteilungen des k. u. k. Heeresmuseums, Wien, 1903. évf. 58—62. lapjairól.</i>	

III. Fejlécz.

Római fegyvertrophéák. <i>Elias Wiedemann.</i> Comitium gloriæ centum Heroum Iconibus. Posony. 1646. című mű czímlapjáról	1
---	---

IV. Záróképek.

	Lap
1. Német puskás 1680-lól. <i>Speculum Militare</i> , oder neue und kunstreiche Schauplatz der Deutschen und Niederländischen Kriegs-Exercitien zu Fusz. Hage 1680. című műből	53
2. Magyar lövészek a XVI. században. <i>Boissard J. Sacri Romani imperii ornatus</i> című s 1588-ban megjelent műből	92
3. Határörvidéki pandur a XVIII. században. <i>M. Engelbrecht</i> Panduren und Tolpatschen 1741. című műből	103
4. Magyar tárcsapais a XVI. századból. A madridi Armeria Reale fegyvergyűjteményben. <i>Wendelin Boenheim</i> . Meister der Waffenschmiedekunst, Berlin, 1897. 73. lapjáról	149
5. Fegyvertrophea. <i>Ricaut</i> Neu eröffnete Ottomanische Pforte. Augsburg, 1694. mű 150. lapjáról	152

V. Kezdőbetűk.

<i>M</i> kezdőbetű	1
<i>D</i> kezdőbetű	113
<i>Bvonaiuto Lorini</i> Le fortificationi, Venetia 1609, mű 103. és 157. lapjairól.	
<i>G</i> kezdőbetű. XVI. század	93
<i>A</i> kezdőbetű	110
<i>Telegdi Miklós</i> . Evangeliumok magyarázata. Nagyszombat, 1578. mű 516. lapjáról.	
<i>R</i> kezdőbetű	131
<i>A</i> Chronicon Carionis 1532-iki Wittembergi kiadásából.	
<i>A</i> kezdőbetű	138
<i>Bejthe István</i> . Az zentők fő innepiiről valo evangeliumok. Nimót Ujvárat 1584. című műből.	

Elias wideman sculpsit

GRÓF ESZTERHÁZY MIKLÓS NÁDOR.

